

*А. С. Ткачова,  
студентка V курсу 3 групи  
Інституту підготовки кадрів  
для органів юстиції України,  
Національний юридичний університет  
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

## **ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ АРЕШТУ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ**

Із набуттям чинності Кримінального кодексу України (далі – КК України) у 2001 р. з'явився такий новий вид покарання, як арешт. Однак за такий тривалий час свого «існування» він так і не отримав чіткого законодавчого закріплення, через що виникає багато проблем при його виконанні.

Передусім це пов'язано з тим, що до 2010 р. в Україні не було побудовано жодного арештного дому (у липні 2010 р. створено арештний дім у Харківській обл. на базі Диканської колонії № 12). Наразі арештні доми при виправних колоніях вже створені в багатьох областях, наприклад, у Львівській, Вінницькій, Одеській, Київській, Запорізькій та ін. [1]. Проте це лише відділення, окремі структурні елементи при колоніях та СІЗО, а не повноцінні установи. На сьогодні відповідно до Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань (далі – Правил) [2] розділу XXVIII особи, засуджені до арешту, до створення арештних домів відбувають покарання у виправних колоніях (крім виправних колоній мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання) та слідчих ізоляторах. Такий стан справ, на нашу думку, не відповідає самій суті такого покарання, як арешт, що є окремим, самостійним видом, для якого передбачені спеціальні установи – арештні доми. А стосовно СІЗО, то взагалі згідно ч. 3 ст. 18 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК) слідчі ізолятори виконують функції установ виконання покарань тільки стосовно засуджених, які залишені для роботи з господарського обслуговування.

Другий момент. Законами від 8.04.2014 р. та 7.09.2016 р. були внесені зміни до КВК, відповідно до яких законодавець у ч. 3 ст. 51, скасувавши заборони, замість них закріпив право засуджених до арешту. Зокрема, засуджені отримали право витрачати гроші, які знаходяться на їх особових рахунках, без обмеження їх обсягу для придбання продуктів харчування, одягу, взуття, літератури, письмового приладдя і предметів першої потреби; отримувати грошові перекази; одержувати і відправляти листи та телеграми без обмеження їх кількості; одержувати один раз на місяць короткострокове побачення, а

неповнолітні засуджені – короткострокові побачення без обмеження їх кількості. Стосовно можливості витратити свої гроші, то до внесення відповідних змін існували два види обмежень: перший стосувався переліку речей, які можна було купувати (тільки продукти харчування і предмети першої потреби), другий обмежував суму грошей, яку можна було витратити (до 70 % мінімального розміру заробітної плати). Нині, здавалося б, таких обмежень вже немає, але в чинних Правилах (2014) все ще закріплюється норма про те, що засуджені мають право витратити на місяць для придбання продуктів харчування і предметів першої потреби гроші в сумі до сімдесяти відсотків мінімального розміру заробітної плати. З огляду на існування такої практики, коли суб'єкти владних повноважень надають перевагу нормам підзаконних нормативних актів, а не КВК, у разі їх розбіжностей (що є взагалі негативним і незаконним правовим явищем) потрібно внести зміни до згаданих Правил.

Слід також звернути увагу на той момент, що, скасувавши заборони щодо одержання посилок (передач) і бандеролей та телефонних розмов з близькими родичами, законодавець не закріпив відповідні положення серед прав засуджених до арешту [3]. Стосовно посилок та бандеролей вкажемо, що право на них засуджені до арешту мають за ст. 112 КВК розділу, що стосується осіб, засуджених до позбавлення волі (глава 17). А ось з телефонними розмовами ситуація складніша. Відповідно до ч. 2 ст. 51 КВК на засуджених до арешту поширюються права, обов'язки, заборони і обмеження, встановлені кримінально-виконавчим законодавством для осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі. Отже, за аналогією з посилками та бандеролями, право засуджених до арешту на телефонні розмови також має закріплюватися в розділі 17, але законодавець (виходячи зі змісту ч. 5 ст. 110 КВК) визнає таке право тільки за засудженими до позбавлення волі, не згадуючи при цьому засуджених до арешту. Крім того, законодавець, зафіксувавши перелік прав засуджених до арешту в КВК та в Правилах, не передбачив положень про порядок саме реалізації наданих прав.

Ще одна проблема. Вона, на наше переконання, має вже не правовий, а, скоріш за все, соціальний, виховний і психологічний характер. Сутність її полягає в тому, що, незважаючи на зміни, які були внесені до КВК законами від 08.04.2014 р. та 07.09.2016 р., що послабили той ступінь ізоляції засуджених до арешту від суспільства, який існував раніше, все ж таки відбування засудженим до арешту більшою мірою пов'язане з обмеженням його пізнавальних можливостей, з «відстороненням» його від позитивних аспектів життя суспільства порівняно із засудженими до позбавлення волі. І з огляду на те, що арешт призначається передусім за злочини невеликої або середньої тяжкості на строк від одного до шести місяців, взагалі виникає питання про доцільність такого виду покарання, адже викликає сумнів, чи здатний арешт за такий короткий проміжок часу досягти мети покарання та чи здатна засуджена особа,

за відсутності виховного впливу на неї, змінити вже сформовані кримінальні цінності, орієнтири, відмовитися від подальшої злочинної поведінки?

#### Список літератури

1. Чудик Н. О. Проблеми відбування покарання у виді арешту в Україні / Н. О. Чудик, К. А. Мудрик // Право і суспільство. – № 2. – Ч. 2. – 2016.

2. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань: наказ Мін'юста від 29.12.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1656-14>

3. Гель А. П. Виконання покарання у вигляді арешту. Проблеми та деякі інші наслідки законодавчих новацій / А. П. Гель // Юридичний вісник України. – 2015.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ  
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ  
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ  
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу  
студентів, аспірантів, молодих учених*

*(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)*

**ТОМ 1**

Харків  
2017

УДК 343.8  
ББК 67.309 (4УКР)

**Організаційний комітет:**

**Гетьман А. П.** – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

**Головкін Б. М.** – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

**Ткачова О. В.** – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

**Автухов К. А.** – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

**Таволжанський О. В.** – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

**Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків):** в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкіна та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т1 ., – 251 стр.  
ISBN – 978-966-2740-95-0

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

*The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.*

ISBN – 978-966-2740-95-0

УДК 343.8  
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017  
© “Юрайт”, 2017

## ЗМІСТ

|                          |   |    |
|--------------------------|---|----|
| <b>Андрєєв Є. О.</b>     | Гуманізація кримінально-виконавчого законодавства.....  | 3  |
| <b>Атрєп'єва М. Р.</b>   | Актуальні проблеми виконання та відбування покарань у місцях позбавлення волі.....                            | 7  |
| <b>Біленький Д. В.</b>   | Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: щодо внесення змін до «Закону Савченко»..... | 10 |
| <b>Бойко В. О.</b>       | Поняття «злісне порушення встановленого порядку відбування покарання»: спірні моменти.....                    | 13 |
| <b>Борох Ю. О.</b>       | Реалізація принципу справедливості під час відбування покарання.....  | 16 |
| <b>Бумба О. А.</b>       | Пробачія та стан упровадження в Україні.....  | 19 |
| <b>Васюк О. О.</b>       | Проблемні питання виконання покарання у виді штрафу.....  | 23 |
| <b>Вручинський Д. Г.</b> | До питання визначення законного інтересу засуджених.....  | 28 |
| <b>Гавенко Т. Ю.</b>     | Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....   | 31 |
| <b>Герасименко С. С.</b> | Спонування засуджених до зразкової поведінки: метод «батого» чи «пряника»?.....                               | 35 |
| <b>Горшкова Я. С.</b>    | Про деякі проблемні питання, що виникають під час виконання покарання у вигляді штрафу.....                   | 39 |
| <b>Дейнека П. В.</b>     | Перевищення меж при застосуванні заходів фізичного впливу в установах виконання покарань.....                 | 43 |

|                            |  |    |
|----------------------------|--|----|
| <b>Дорощенко К. В.</b>     | Відповідальність за несплату або ухилення від сплати штрафу.....   | 45 |
| <b>Дубанич М. Ю.</b>       | Правовий статус засуджених: до питання конституційного забезпечення права на працю засуджених до позбавлення волі..... | 47 |
| <b>Дубровін С. І.</b>      | Використання категорії «ресоціалізація» стосовно неповнолітніх засуджених: окремі аспекти.....                         | 50 |
| <b>Євтушенко Д. О.</b>     | Процес ресоціалізації неповнолітніх, звільнених з установ виконання покарання.....                                     | 53 |
| <b>Загурська А. В.</b>     | Щодо права засуджених на листування..  | 56 |
| <b>Зайкова Я. Ю.</b>       | Ресоціалізація при відбуванні покарання у виді арешту та обмеження волі: порівняння ефективності.....                  | 60 |
| <b>Зосіч М. Ю.</b>         | Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей.....                            | 64 |
| <b>Кирилюк С. О.</b>       | Надання державній кримінально-виконавчій службі слідчих функцій.....   | 68 |
| <b>Кишеня В. С.</b>        | Наглядова пробація у Сполучених Штатах Америки. Перспективи застосування іноземного досвіду в Україні.....             | 72 |
| <b>Клименко С. С.</b>      | Проблемні питання звільнення від відбування покарання вагітних жінок.....  | 75 |
| <b>Клімашевський В. Д.</b> | Проблемні питання процедури помилування в Україні.....   | 79 |
| <b>Коваль В. В.</b>        | Перспективи створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій в  |    |

|                           |   |     |
|---------------------------|---|-----|
|                           | Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн.....   | 83  |
| <b>Козаченкова Д. С.</b>  | Щодо законних інтересів як елементу правового статусу засуджених.....   | 87  |
| <b>Козачок М. М.</b>      | Проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених.....  | 89  |
| <b>Козій Н. А.</b>        | Введення інституту приватного виконання рішень.....   | 92  |
| <b>Крячко Л. Ю.</b>       | Особливості правового регулювання користування засудженими глобальною мережею Інтернет.....                           | 96  |
| <b>Кудрявцева В. В.</b>   | Умови праці засуджених до позбавлення волі: деякі питання .....   | 100 |
| <b>Левандовська І. В.</b> | Громадські роботи: міжнародний досвід і Україна.....  | 103 |
| <b>Левіна О. О.</b>       | Тактика виявлення осіб, схильних до суїциду. Профілактика суїцидів серед засуджених та осіб, взятих під варту...      | 107 |
| <b>Лисенко О. Е.</b>      | Розбіжності у визначенні поняття «громадські роботи» за Кримінальним та Кримінально-виконавчим кодексами України..... | 110 |
| <b>Лукашова Є. В.</b>     | Соціально-виховна робота із засудженими (мета та способи).....  | 115 |
| <b>Малиш С. С.</b>        | Окремі аспекти соціально-виховної роботи з неповнолітніми, засудженими до позбавлення волі.....                       | 119 |
| <b>Мартинюк Н. В.</b>     | Прихована проблема відповідальності осіб за ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт.....           | 123 |
| <b>Масловська Ю. Ю.</b>   | Працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі: окремі аспекти..  | 126 |
| <b>Мельник М. Г.</b>      | Застосування фізичного впливу,  |     |



|                           |   |     |
|---------------------------|---|-----|
|                           | спеціальних заходів, зброї до засуджених.....   | 129 |
| <b>Мешков С. В.</b>       | Ресоціалізація неповнолітніх засуджених.....  | 132 |
| <b>Мироненко А. А.</b>    | Міжнародний досвід пробації.....  | 134 |
| <b>Моржановська А. І.</b> | Право на користування Інтернетом засуджених, які відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі..... | 138 |
| <b>Насібулліна Н. Р.</b>  | Цілі покарання.....   | 141 |
| <b>Носач Є. О.</b>        | Досудова пробація як елемент оновлення системи юстиції України.....                                       | 146 |
| <b>Павельчук Д. А.</b>    | Виховання та перевиховання засуджених до позбавлення волі.....  | 147 |
| <b>Павленко В. О.</b>     | Чи можливе виправлення осіб, засуджених до довічного позбавлення волі?...                                 | 151 |
| <b>Павлуцька В. І.</b>    | Цілі покарання та кримінально-виконавчого законодавства.....  | 154 |
| <b>Пастушок Б. М.</b>     | Виправлення і ресоціалізація засуджених.....  | 157 |
| <b>Певень М. М.</b>       | Проблеми здійснення процедури помилування в Україні.....  | 160 |
| <b>Пищик К. О.</b>        | Спірні питання запровадження слідчих підрозділів Державної кримінально-виконавчої служби.....             | 163 |
| <b>Рева Н. М.</b>         | Щодо питання застосування громадських робіт.....  | 166 |
| <b>Романченко Д. І.</b>   | Щодо питання про міжнародно-правові правила поведіння із неповнолітніми засудженими.....                  | 169 |

|                         |   |     |
|-------------------------|---|-----|
| <b>Руденко А. М.</b>    | Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....  | 173 |
| <b>Самойленко М. С.</b> | Проблемні питання оцінки ефективності роботи органів і установ виконання покарань.....  | 177 |
| <b>Святокум А. Ю.</b>   | Запровадження центрів пробації для неповнолітніх осіб.....  | 181 |
| <b>Сергієнко В. М.</b>  | Місце суспільно корисної праці в системі заходів ресоціалізації засуджених до позбавлення волі .....                                      | 184 |
| <b>Синявський М. А.</b> | Виправлення засуджених до позбавлення волі : міф чи реальність?...  | 189 |
| <b>Слюсар Д. Ю.</b>     | Впровадження приватних установ виконання покарання в Україні.....   | 192 |
| <b>Смиковська А. М.</b> | Місце духовної та благодійної опіки церков у системі виховного впливу на засуджених осіб.....   | 194 |
| <b>Тарапунець В. В.</b> | Загальна характеристика покарання у виді виправних робіт та відмежування його від виправних робіт як адміністративного стягнення.....     | 197 |
| <b>Тертична А. А.</b>   | Інститут пробації: необхідність подальшого впровадження в Україні.....  | 201 |
| <b>Ткачова А. С.</b>    | Виконання покарання у виді арешту: проблемні питання.....   | 204 |
| <b>Ткачук А. О.</b>     | Право засуджених на користування глобальною мережею Інтернет – нові можливості для ресоціалізації та соціальної адаптації засуджених..... | 207 |
| <b>Федорець А. Є.</b>   | Інститут закінчення строків давності виконання обвинувального вироку як підстава для звільнення особи від                                 |     |

|                       |   |     |
|-----------------------|---|-----|
|                       | відбування покарання.....   | 210 |
| <b>Хакімова М. Т.</b> | Порівняльний аналіз застосування заходів безпеки в установах виконання покарань України та Естонії..... | 21  |
| <b>Харченко Я. Є.</b> | Щодо питання реалізації досудової пробації 17 в Україні.....  |     |
| <b>Шевченко А. І.</b> | Кримінально-виконавча характеристика засудженої особи.....  | 221 |
| <b>Шпарага Д. Ю.</b>  | Умовно-дostroкове звільнення від відбування покарання.....  | 225 |
| <b>Штефан Є. О.</b>   | Форми впливу соціально-виховної роботи на засуджених до довічного позбавлення волі.....                 | 290 |
| <b>Штокало Т. В.</b>  | Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....  | 233 |
| <b>Шутов Д. К.</b>    | Деякі проблеми покарання у виді виправних робіт.....  | 236 |
| <b>Шутова Л. М.</b>   | Міжнародно-правовий аспект виконання громадських робіт.....   | 239 |
| <b>Ярова А. В.</b>    | Громадський вплив як засіб ресоціалізації засуджених.....   | 243 |

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ  
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ  
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу  
студентів, аспірантів, молодих учених*

*(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)*

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84<sup>1</sup>/<sub>16</sub>. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 17,5. Облік.-вид. арк. 12,93.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.